

ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ

& ΤΕΧΝΗ

ΟΜΑΔΑ: ΣΑΤΥΡΟΙ

ΓΕ.Λ. ΖΕΦΥΡΙΟΥ
ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ Α' ΤΕΤΡΑΜΗΝΟΥ

ΕΡΓΑΣΤΗΚΑΝ:

ΜΑΘΗΤΕΣ

Θεοδωρίδης Θάνος
Καραουλάνης Χαρίτων
Κατσιγιάννης Παύλος
Χριστοφόρου Στράτος

ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ

Γιολδάση Βιργινία
Δρεπανόπουλος Νίκος

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΓΛΥΠΤΙΚΗ

Ο Δορυφόρος

Το Άγαλμα Ολυμπίου Διός

Οι Ζάννες

ΑΓΓΕΙΟΓΡΑΦΙΑ

Δρόμος

Αρματοδρομίες

Πάλη

Άλμα

Δίσκος

Πυγμαχία

Ακόντιο

Παγκράτιο

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

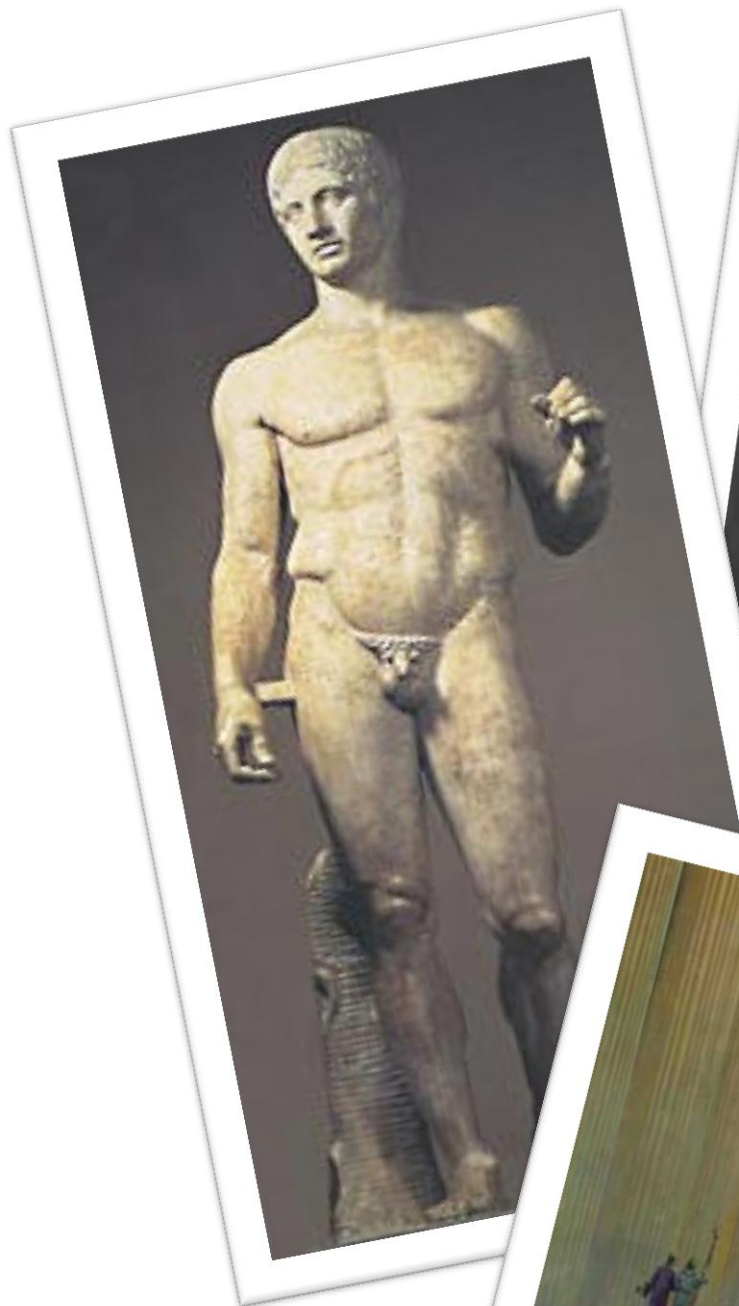
Οι αθλητικοί αγώνες αποτέλεσαν κεντρικό θέμα της αρχαίας ελληνικής τέχνης και λογοτεχνίας. Έγιναν η αφορμή γέννησης, ήδη από τον 6ο αι. π.Χ., δύο ιδιαίτερων λογοτεχνικών ειδών, του επινίκιου ύμνου, με κύριο εκπρόσωπο τον Πίνδαρο, και του επιγράμματος.

Οι ολυμπιονίκες ήταν τα πρώτα ιστορικά πρόσωπα στην αρχαία Ελλάδα που απολάμβαναν την εξαιρετική τιμή να απεικονίζονται σε δημόσιο χώρο. Όμως, οι ανδριάντες ολυμπιονικών δε στήνονταν μόνο σε ανάμνηση του ατόμου και της επίδοσής του, αλλά αποτελούσαν κυρίως μέσο προβολής της οικογένειας και της πόλης από την οποία καταγόταν ο αθλητής.

Οι απεικονίσεις με θέμα τους αγώνες δεν εξαντλούνταν στους ανδριάντες ολυμπιονικών. Όλα τα είδη της αρχαίας τέχνης ασχολήθηκαν διεξοδικά με το θέμα: γλυπτική, ζωγραφική, ψηφιδωτά, αγγειογραφία και νομίσματα.

Η συμβίωση αθλητισμού και τέχνης ξεκίνησε από την Προϊστορική περίοδο και έφτασε μέχρι το τέλος της Αρχαιότητας. Ο λόγος είναι ότι αθλητισμός και η τέχνη είχαν ένα κοινό ενδιαφέρον: το ανθρώπινο σώμα. Οι αρχαίοι αγγειογράφοι και γλύπτες κατάφεραν να ανταποκριθούν με τον καλύτερο τρόπο στο δύσκολο έργο της απόδοσης της κίνησης του ανθρώπινου σώματος στο Γυμνάσιο, στο Στάδιο ή στην Παλαίστρα.

ΓΛΥΠΤΙΚΗ

Ο ΔΟΥΡΥΦΟΡΟΣ

Ο Δουρυφόρος ή "Κανών". Ο Πολύκλειτος έφτιαξε αυτό το άγαλμα ειδικά για να υποστηρίξει την θεωρητική εργασία του "Κανών", στην οποία ανέφερε με μαθηματικούς όρους τις αναλογίες των διαφορετικών μελών του ανθρωπίνου σώματος με το σύνολο, π.χ. την αναλογία του δακτύλου με τα υπόλοιπα δάκτυλα, αυτά με την παλάμη, την παλάμη με τον καρπό της χειρός, τον καρπό της χειρός με τον αγκώνα, τον αγκώνα με τον βραχίονα, κλπ. Κάνει το κεφάλι το ένα έβδομο του σώματος.

Ο Πολύκλειτος είναι ο πρώτος μεγάλος αισθητικός

και ο στόχος ήταν, όπως αυτός έλεγε, το "ευ" = "καλό, τέλειο".

Στα γλυπτά του υπάρχει μια ισοστάθμιση μεταξύ των τεταμένων και χαλαρών μερών του σώματος. Κάνει το σώμα να στηρίζεται σταθερά στο ένα πόδι και το άλλο να κλίνει ελαφρά σε απόλυτη αρμονία, η επονομαζόμενη "Χιαστική" στάση. Ο αντικειμενικός σκοπός του είναι η "Συμμετρία", δηλαδή η αρμονική αναλογία.

ΟΙ ΖΑΝΝΕΣ

Οι Ζάννες είναι 16 βάσεις με τα χάλκινα αγάλματα του Δία στην είσοδο του σταδίου στην Αρχαία Ολυμπία. Ήταν όλοι τους έργα ξακουστών καλλιτεχνών και πληρώθηκαν με τα πρόστιμα που έδιναν οι παραβάτες αθλητές. Την εποχή εκείνη, συνηθιζόταν αντί ποινής να χαράσσονται στους Ζάννες τα ονόματα απατεώνων της εποχής, για να μην τους ξεχνάει κανείς. Όταν ο Πausanias περιηγήθηκε την Ολυμπία, αφιέρωσε στα «Ηλιακά» του ένα μεγάλο κεφάλαιο στις «Ζάννες», στα χάλκινα αγάλματα του Δία που είχαν τοποθετηθεί για να θυμίζουν τις άσχημες πλευρές των Ολυμπιάδων. Στην ιστορία των ολυμπιάδων δεν υπήρχαν κρυφές στιγμές για αυτό και στη μνήμη δεν περνούσαν μόνο οι νικητές, αλλά και όσοι με διάφορους τρόπους προσπαθούσαν να κλέψουν μια νίκη. Οι Ζάννες συμβόλιζαν όλους εκείνους που πίστεψαν πως σημασία δεν έχει τι κάνεις αλλά αντίθετα πως επικοινωνείται αυτό που κάνεις. Αφιερώθηκαν σε αυτούς που πίστεψαν ότι αν κλέψεις τη δόξα, τότε θα μείνεις σ' αυτό που (καταχρηστικά) λέγεται ιστορία μια και τα χρόνια θα σκεπάσουν τις συνθήκες της κλοπής. Μεγαλύτερη τιμωρία δεν μπορούσαν λοιπόν να φανταστούν οι κάτοικοι της αρχαίας Ήλιδας από το να διατηρήσουν στον χρόνο ζωντανή την τιμωρία εκείνων που ζήλωσαν τη δόξα ή την μη –ανάληψη των ευθυνών τους αφού σ' εκείνο το στάδιο πάνω απ' όλα οι πρωταθλητές κρίνονταν από το πώς στάθηκαν απέναντι στις ευθύνες τους.

ΤΟ ΑΓΑΛΜΑ ΤΟΥ ΟΛΥΜΠΙΟΥ ΔΙΟΣ

Το Άγαμμα του Ολυμπίου Διός ήταν από τα πιο μεγαλοπρεπή μνημεία που κατασκευάστηκαν στην αρχαιότητα. Στην αρχαιότητα το κολοσσιαίο άγαμμα συμπεριλαμβανόταν στα Επτά Θαύματα του κόσμου. Φιλοτεχνήθηκε από τον διάσημο γλύπτη της εποχής, Φειδία γύρω στο 430 π.Χ. και τοποθετήθηκε ως λατρευτικό άγαμμα στο Ναό του Δία στην Ολυμπία στην αρχαία Ηλία, στα δυτικά της Πελοποννήσου, κοντά στις όχθες του ποταμού Αλφειού. Ο Λόφος ήταν τόπος

λατρείας του Κρόνου, πατέρα του Δία. Η τοποθεσία είναι ιστορική, αφού από την αρχαιότητα εδώ διαδραματίστηκαν πολλές μάχες, και από το 1000 π.Χ. υπήρχε ο

αρχαιότερος ναός της Ελλάδος αφιερωμένος στην Ήρα. Κοντά στον αρχαίο αυτό ναό ήταν και το στάδιο των Ολυμπιακών αγώνων. Το 470 π.Χ. χτίστηκε εδώ ο ναός του Δία. Το άγαμμα του Δία έγινε τόσο ξακουστό στην εποχή του, που πλήθος πολεμιστών το επισκέπτονταν για να το δουν. Επί αιώνες ήταν ένα από τα θεάματα που ο κάθε θνητός όφειλε να δει πριν πεθάνει. Το χρυσελεφάντινο άγαμμα του Δία επισκευάστηκε από το γλύπτη Δαμοφώντα το Μεσσήνιο κατά το α΄ μισό του 2ου αι. π.Χ., επειδή παρουσίασε ρωγμές. Εκείνη την εποχή επικρατούσαν κλασικιστικές τάσεις στην

Ελληνιστική Γλυπτική. Το άγαλμα πέρασε κάποιες περιπέτειες, αφού την εποχή του Ιούλιου Καίσαρα το χτύπησε κεραυνός, χωρίς όμως να του κάνει σοβαρή ζημιά. Ο Καλιγούλας είχε διατάξει να το μεταφέρουν στην Ρώμη και να του αλλάξουν το πρόσωπο δίνοντάς του την μορφή του αυτοκράτορα, πράγμα που όμως δεν έγινε, επειδή το καράβι που περίμενε στο λιμάνι για να το φορτώσει χτυπήθηκε από κεραυνό και κήκε. Μετά την κατάργηση των Ολυμπιακών Αγώνων το 393 μ.Χ. ο ναός ξέπεσε. Το 408 μ.Χ. την εποχή του Θεοδοσίου ο ναός πυρπολήθηκε, και το άγαλμα καταστράφηκε ή κατατεμαχίστηκε και λεηλατήθηκε. Σύμφωνα με μια άλλη εκδοχή ο Θεοδοσίος το 390 μ.Χ. το μετέφερε στην Κωνσταντινούπολη, όπου καταστράφηκε από φωτιά το 416 μ.Χ. Ο ναός λεηλατήθηκε από τους Γότθους, και τα υπολείμματά του γίνανε χριστιανικός ναός μέχρι που γκρεμίστηκε από έναν σεισμό. Αργότερα τα ερείπια σκεπάστηκαν από την κοίτη του ποταμού Αλφειού. Το 1875 μια γερμανική αποστολή έκανε αρχαιολογικές ανασκαφές και μέχρι το 1881 επανέφερε στο φως τα ερείπια, κάτω από τέσσερα μέτρα χώμα.

Η κατασκευή του έργου διήρκεσε δύο Ολυμπιακές περιόδους, δηλαδή οκτώ χρόνια. Η τεχνική του Φειδία βασιζόταν ουσιαστικά σε ξύλο. Το σώμα των αγαλμάτων του ήταν ξύλινο και το εμποτιζόταν από ένα ειδικό υγρό για να μην αποξηρανθεί. Το ξύλο ήταν ντυμένο με στρώματα χρυσού και πλάκες ελεφαντοστού. Τα μάτια ήταν από πολύτιμους λίθους. Ο μανδύας από χρυσό. Το δάφνινο στεφάνι στο κεφάλι του ήταν από πράσινο σμάλτο. Ο καθήμενος Δίας ξεχώριζε μέσα στον ναό επάνω σε τρία

σκαλιά και σύμφωνα με εκτιμήσεις έφτανε τα 12 μέτρα σε ύψος. «Ήταν σαν να ύψωνε ο Δίας το ανάστημά του» γράφει σε μια αναφορά του ο Έλληνας γεωγράφος Στράβωνας τον 1ο αιώνα π.Χ.. Το άγαλμα ήταν περιτριγυρισμένο από τριανταέξι ψηλές κολώνες από γρανίτη. Στο αέτωμα βρίσκονταν τεράστιες περίτεχνες αναπαραστάσεις με εικοσιένα αγάλματα, ανάμεσά τους αυτά του Οινόμαχου και του Πέλοπα. Ο Δίας καθόταν σε έναν θρόνο που ήταν κατασκευασμένος από ελεφαντόδοντο, χρυσό, έβενο και άλλες πολύτιμες πέτρες. Στο δεξί του χέρι ο Δίας κρατούσε ένα μικρό άγαλμα της θεάς Νίκης και στο αριστερό του ένα δεμάτι με κεραυνούς, που ήταν το σήμα κατατεθέν του θεού. Παντού γύρω του βρίσκονταν πλήθος από αγάλματα που παρίσταναν άλλες μεγαλοπρεπείς σκηνές. Στα πόδια του ήταν δύο σφίγγες με έφηβους άνδρες. Πιο πίσω οι τρεις Χάριτες. Οι άθλοι του Ηρακλή, η μάχη του Θησέα με τις Αμαζόνες και η οικογένεια της Νιόβης. Δύο καθιστά λιοντάρια φύλαγαν τον Δία. Στα πλαϊνά βρίσκονταν μετάλλινες πλάκες με χαραγμένες παραστάσεις της αναδυόμενης Αφροδίτης, το πολεμικό άρμα του Ήλιου, και το άρμα της Σελήνης. Η σκεπή πάνω από το άγαλμα ήταν ανοικτή για να μπαίνει άπλετο φως. Επισκέπτες όπως ο Αιμίλιος Παύλος, νικητής επί των Μακεδόνων, έμεινε έκπληκτος από την μεγαλοπρέπεια του αγάλματος και από την τελειότητά του.

ΑΓΓΕΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΔΡΟΜΟΣ

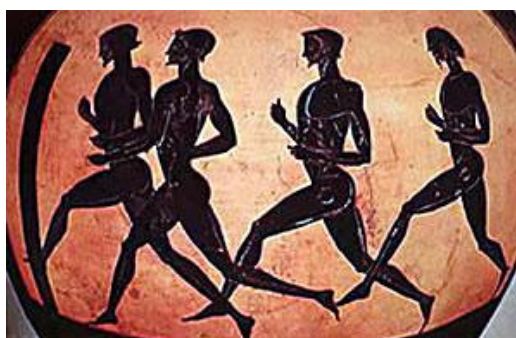
Το παλαιότερο και σημαντικότερο άθλημα των Ολυμπιακών Αγώνων ήταν ο δρόμος. Ο νικητής του σταδίου δρόμου ήταν εκείνος που έδινε και το όνομά του στην Ολυμπιάδα. Εφευρέτες του αγωνίσματος θεωρούνται διάφορα μυθικά πρόσωπα. Ανάμεσά τους ο γνωστός ήρωας Ηρακλής και οι Κουρήτες κ.ά. Στους αγώνες οι δρομείς έτρεχαν με γυμνά πόδια. Αρχικά φορούσαν και ένα περίζωμα, το οποίο όμως αργότερα καταργήθηκε. Σύμφωνα με την παράδοση στη 15η Ολυμπιάδα (720 π.Χ.) ο Όρσιππος από τα Μέγαρα, ενώ έτρεχε άφησε να πέσει το περίζωμα και συνέχισε να τρέχει γυμνός. Ο Όρσιππος μάλιστα νίκησε σε αυτή την Ολυμπιάδα. Από τότε και μετά καθιερώθηκε οι αθλητές να αγωνίζονται γυμνοί. Στους Ολυμπιακούς Αγώνες υπήρχαν τα παρακάτω είδη δρόμων:

Το στάδιο ήταν δρόμος οπού οι δρομείς έτρεχαν μια φορά από την μια άκρη του σταδίου στην άλλη σε μια απόσταση 180 μέχρι 200 μ. Ήταν δρόμος ταχύτητας κάτι ανάλογο με το σημερινό 200άρι.

Ο δίαυλος ήταν δρόμος δύο σταδίων, λέγονταν και κάμπειος, γιατί οι αθλητές έκαμπταν τον ξύλινο (κατά πάσα πιθανότητα) πάσαλο για να γυρίσουν στον τερματισμό. Αντίστοιχος σήμερα είναι ο δρόμος των 400 μ.

Ο δόλιχος δρόμος, ήταν καμπτός δρόμος 7, 10, 12, 20 ή 24 σταδίων δηλαδή από 1300-4600 μ. περίπου. Στους Ολυμπιακούς υποστηρίζεται η άποψη ότι ο δόλιχος ήταν 24 στάδια. Σήμερα αντίστοιχοι δρόμοι είναι των 1500μ. και των 5000μ.

Ο οπλίτης δρόμος εμφανίσθηκε 65η Ολυμπιάδα το 520π.Χ. Σε αυτόν οι δρομείς έτρεχαν με πανοπλία στη συνέχεια όμως φορούσαν μόνο το κράνος και την ασπίδα ή μόνο την ασπίδα. Δεν υπάρχει κάτι αντίστοιχο σήμερα.

ΑΡΜΑΤΟΔΡΟΜΙΕΣ

Ο πρώτος αγώνας αρματοδρομίας που αναφέρει η παράδοση είναι αυτός μεταξύ του Πέλοπα και του Οινόμαου, βασιλιά της Πίσας, μύθος που συνδέεται άμεσα με την Ολυμπία. Αρματοδρομίες επίσης αναφέρει και ο Όμηρος, στους αγώνες που οργάνωσε ο Αχιλλέας προς τιμήν του νεκρού φίλου του Πατρόκλου. Προστάτης του αγωνίσματος της αρματοδρομίας θεωρείτο ο θεός Ποσειδώνας. Τα αγωνίσματα

αρματοδρομιών στην Ολυμπία ήταν: Το τέθριππο: το άρμα, ένα μικρό ξύλινο δίτροχο όχημα, συρόταν από τέσσερα άλογα. Το μήκος της διαδρομής ήταν δώδεκα γύροι του ιπποδρόμου. Το τέθριππο εισάγεται στην 25η Ολυμπιάδα (680 π. Χ.) και διεξάγεται έως και το 241 μ.Χ.

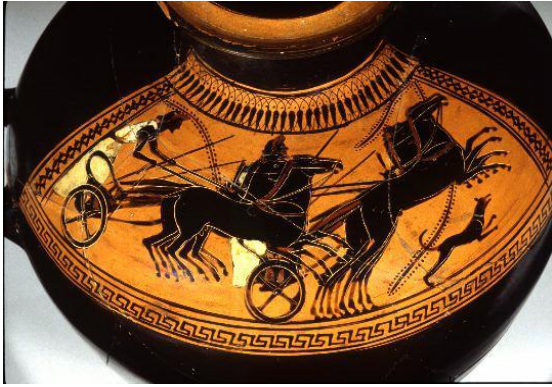

Η απήνη: εισάγεται στους Ολυμπιακούς αγώνες το 500 π.Χ. στην 70η Ολυμπιάδα και καταργήθηκε το 444 π.Χ. στην 84η Ολυμπιάδα. Το άρμα έσερναν δύο ημίονοι.

Η συνωρίδα: άρμα που έσερναν δύο άλογα. Εισάγεται στην 93η Ολυμπιάδα (408 π.Χ.).

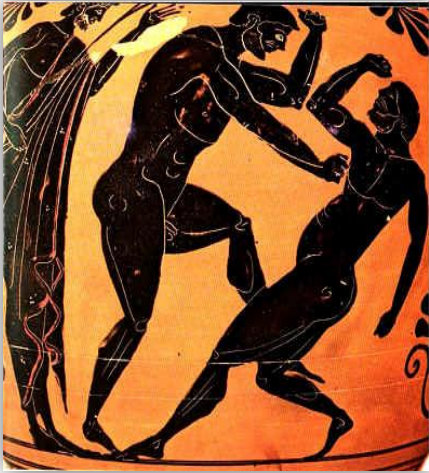

Το τέθριππο πώλων: εισάγεται στην 99η Ολυμπιάδα (348 π.Χ.). Το μήκος της διαδρομής ήταν οκτώ γύροι του ιπποδρόμου.

Η συνωρίδα πύλων: εισάγεται ως αγώνισμα στην 128η Ολυμπιάδα 268 π.Χ. Στους ομηρικούς χρόνους ηνίοχος ήταν ο ίδιος ο ιδιοκτήτης, αλλά στους ιστορικούς χρόνους οι ηνίοχοι δεν ήταν οι ιδιοκτήτες των αλόγων. Η νίκη, όμως, ανήκε στους ιδιοκτήτες οι οποίοι μάλιστα στέφονταν νικητές, ενώ για τον ηνίοχο το βραβείο ήταν μια μάλλινη ταινία που ο ιππότροφος (ο ιδιοκτήτης δηλαδή του ίππου) του έδενε στο μέτωπο. Για το λόγο αυτό στην Ολυμπία έχουμε ονόματα γυναικών που αναφέρονται ως νικητές στις αρματοδρομίες (Κυνίσκα), παιδιών ή και πόλεων. Οι ηνίοχοι κατά την εκτέλεση του αγωνίσματος επεδίωκαν να καταλάβει το άρμα την εσωτερική πλευρά του ιπποδρόμου, προκειμένου να διανύσουν μικρότερη απόσταση. Ονομαστοί ηνίοχοι της αρχαιότητας ήταν ο Κάρρωτος (ηνίοχος του βασιλιά Αρκεσιλάου), ο Φίντις ο Συρακούσιος, ο Νικόμαχος ο Αθηναίος, ο Χρόμιος, ηνίοχος του Ιέρωνα των Συρακουσών κ.ά.

ΠΑΛΗ

Ένα από τα αρχαιότερα και δημοφιλέστερα αγωνίσματα των αρχαίων. Πάλευαν σε ένα σκαμμένο μέρος που το γέμιζαν με άμμο. Με ποιο τρόπο ακριβώς πάλευαν δεν μας είναι με ακρίβεια γνωστό . Αρκετές μαρτυρίες μας λένε πως υπάρχουν πολλά κοινά με τη σύγχρονη πάλη. Οι μέθοδοι που χρησιμοποιούσαν για την ανατροπή του αντιπάλου, η στάση των παλαιστών στις πρώτες φάσεις του αγωνίσματος, οι λαβές του λαιμού, της μέσης, από τους καρπούς, καθώς και η αρχική στάση των παλαιστών ήταν παρόμοια με σήμερα.

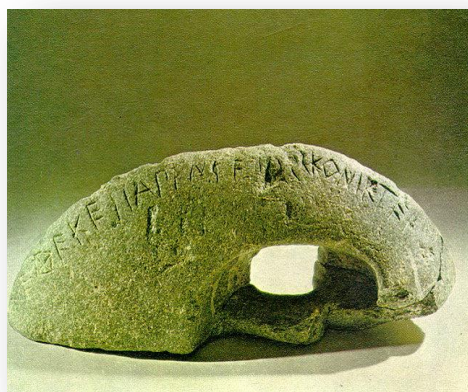
ΑΛΜΑ

Για πρώτη φορά το άλμα ως αυτόνομο αγώνισμα αναφέρεται στην Οδύσσεια, στους αγώνες των Φαιάκων προς τιμήν του Οδυσσέα (Θ 129). Επίσης στη μυθολογία αναφέρεται στους αγώνες που οργάνωσαν οι Αργοναύτες στη Λήμνο. Στην Ολυμπία το άλμα αποτελούσε πάντα αγώνισμα του

πεντάθλου, το οποίο γινόταν στο στάδιο, σε ένα τετράπλευρο σκάμμα μήκους 50 ποδιών (16 μ.), γεμάτο με μαλακό χώμα. Όπως και σήμερα, στη μία πλευρά του σκάμματος υπήρχε ο βατήρ, όπου πατούσαν οι αθλητές. Μετά το άλμα του αθλητή στο σημείο που ακουμπούσαν τα πόδια του, τοποθετούσαν το σημείον, για να ξεχωρίζει η επίδοσή του, την οποία μετρούσαν με ξύλινο κοντάρι, τον κανόνα. Κατά την εκτέλεση του άλματος οι αθλητές χρησιμοποιούσαν τους αλτήρες, λίθινα ή μολύβδινα βάρη προκειμένου να εξασφαλίσουν οι άλτες καλύτερη επίδοση. Οι αλτήρες ήταν διαφόρων τύπων, ανάλογα με το σχήμα τους: ελλειψοειδείς, αμφίσφαιροι, αμφιβαρείς, κυρίως όμως μακροί και σφαιροειδείς. Οι αλτήρες που διασώθηκαν από την αρχαιότητα έχουν βάρος 1610, 1480 ή 2018 ή ακόμη και 4629 γραμμαρίων. Ανάλογα λοιπόν με τη σωματική τους διάπλαση, οι άλτες χρησιμοποιούσαν και τους κατάλληλους αλτήρες. Ωστόσο φαίνεται ότι οι αλτήρες που έχουν μεγάλο βάρος, κατά πάσα πιθανότητα ήταν αναθηματικοί.

Γνωρίζομε επίσης ότι κατά την εκτέλεση του άλματος, η χρήση των αλτήρων δεν ήταν υποχρεωτική. Οι αλτήρες χρησιμοποιούνται από τους αθλητές όχι μόνο στο άλμα, αλλά και για να γυμνάσουν τα χέρια, τους βραχίονες και τα δάχτυλα, (η λεγόμενη αλτηροβολία) όπως δείχνουν διάφορες απεικονίσεις σε αγγεία. Το άλμα, το οποίο ήταν πάντα εις μήκος, πιθανόν να ήταν απλό, διπλό ή και τριπλό. Σύμφωνα με μαρτυρίες που υπάρχουν, κατά τη διεξαγωγή του άλματος παιζόταν αυλός, και η μουσική βοηθούσε καλύτερα τον αλτή να αποκτήσει ρυθμό στις κινήσεις του.

ΔΙΣΚΟΣ

Στην Ιλιάδα ο Όμηρος αναφέρει το δίσκο ως αγώνισμα, όταν ο Αχιλλέας διοργάνωσε αγώνες προς τιμήν του νεκρού φίλου του Πάτροκλου. Επίσης στην Οδύσσεια (Θ 186) ο Οδυσσεύς νικά στο αγώνισμα του δίσκου σε αγώνες που οργάνωσαν οι Φαίακες προς τιμήν του. Στον Όμηρο ο δίσκος λεγόταν σόλος

(βάρος που το έδεναν με λουρί και το πέταγαν όπως η σημερινή σφύρα). Στους Ολυμπιακούς Αγώνες ο δίσκος εισήχθη το 632 π.Χ. και αποτελούσε πάντα αγώνισμα του πεντάθλου. Οι δίσκοι που χρησιμοποιούσαν οι δισκοβόλοι αρχικά ήταν λίθινοι, αργότερα όμως ήταν από χαλκό, μολύβι ή σίδηρο. Όπως και σήμερα ήταν στρογγυλοί. Οι δίσκοι που διασώθηκαν ως τις μέρες μας, έχουν διάμετρο από 0,17 έως 0,34 μ. και βάρος από 1250 έως 6600 γραμμάρια. Οι μεγαλύτεροι πρέπει να ήταν αφιερώματα (όπως ο δίσκος του Κορίνθιου Ποπλίου Ασκληπιάδη, που φυλάσσεται στο Μουσείο της Ολυμπίας, νικητή στη 255η Ολυμπιάδα το 241 μ.Χ., ο οποίος φέρει εγχάρακτη επιγραφή αφιερωμένη στο Δία). Πάνω στους δίσκους εκτός από επιγραφές χάραζαν και διάφορες παραστάσεις. Συνήθως απεικόνιζαν αθλητές. Άλλες φορές πάλι έγραφαν ωδές ή διάφορες συνθήκες, όπως η συνθήκη της ιερής εκχειρίας στην Ολυμπία. Όπως φαίνεται σε διάφορες παραστάσεις αγγείων αλλά και αγαλμάτων (δισκοβόλος

του Μύρωνα), ο τρόπος που έριχναν το δίσκο δεν διέφερε από το σημερινό. Οι επιδόσεις των δισκοβόλων σημειώνονταν με πασσάλους ή καρφιά, τα σημεία, και έπειτα μετρούσαν το μήκος της ρίψης με κοντάρι ή με σχοινί. Οι αθλητές χρησιμοποιούσαν τον ίδιο δίσκο στους αγώνες. Μάλιστα, ο Πausanίας (VI.19.4) αναφέρει ότι στην Ολυμπία, στο Θησαυρό των Σικυωνίων φυλάσσονταν τρεις επίσημοι δίσκοι για το αγώνισμα του πεντάθλου.

ΠΥΓΜΑΧΙΑ

Αγώνισμα που επίσης θεωρείται από τα παλαιότερα, γνωστό ήδη στη μινωική αλλά και τη μυκηναϊκή εποχή. Η πυγμή αναφέρεται στον Όμηρο ως ένα από τα αγωνίσματα που έγιναν προς τιμήν του Πατρόκλου. Κατά τη μυθολογία την πυγμή εφεύρε ο Απόλλωνας, αλλά και ο Ηρακλής, ο Θησέας και άλλοι ήρωες. Προστάτης, ωστόσο, του αγωνίσματος θεωρείτο ο

Απόλλωνας. Η πυγμή ως αγώνισμα στην Ολυμπία εισάγεται στην 23η Ολυμπιάδα (688 π.Χ.), και για τους παίδες στην 41η (616 π.Χ.). Οι αντίπαλοι αγωνίζονταν έως ότου ο ένας από τους δύο πέσει αναίσθητος ή παραδεχτεί την ήττα του. Και στη πυγμή, όπως και στην πάλη, τα ζεύγη των πυκτών καθορίζονταν με κλήρο. Σε παραστάσεις αγγείων που απεικονίζουν σκηνές πυγμαχίας φαίνεται ότι οι αντίπαλοι στέκονταν αντιμέτωποι με το αριστερό πόδι μπροστά και λυγισμένο το δεξί. Τα χτυπήματα γίνονταν κυρίως στο κεφάλι και το πρόσωπο. Δεν υπήρχε χρονικός περιορισμός στη διάρκεια του αγώνα, και οι αθλητές αγωνίζονταν μέχρις ότου ο ένας από τους δύο αθλητές αναγκαστεί να απαγορεύσει, να παραδεχτεί δηλαδή την ήττα του ή να πέσει αναίσθητος. Οι αθλητές κατά τη διεξαγωγή του αγωνίσματος φορούσαν στα χέρια τους ιμάντες, οι οποίοι μάλιστα ήταν γνωστοί ήδη στη μυκηναϊκή εποχή. Ο Όμηρος, μάλιστα, μας δίνει λεπτομερή περιγραφή των ιμάντων που φορούσαν οι πύκτες: ήταν λουρίδες

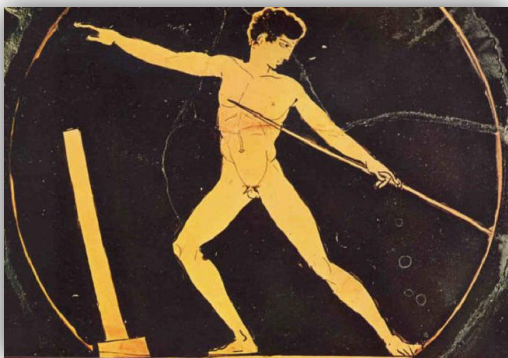

από λεπτό δέρμα βοδιού, τις οποίες τύλιγαν στα χέρια τους. Αργότερα, στη πρώτη φάλαγγα των δαχτύλων πρόσθεσαν λουρίδες από σκληρό δέρμα και στο εσωτερικό έβαζαν μαλλί. Από τον 4ο αι. π.Χ. και ως τα τέλη του 2ου αι. μ.Χ. οι πύκτες αντί να δένουν τους ιμάντες, φορούσαν ένα είδος γαντιού από έτοιμους περιτυλιγμένους ιμάντες. Τέλος, στα ρωμαϊκά χρόνια οι πυγμαχοί χρησιμοποιούσαν ένα πυγμαχικό γάντι ενισχυμένο με σίδηρο και μολύβι. Από τους ονομαστότερους πυγμαχούς της αρχαιότητας ήταν ο Διαγόρας ο Ρόδιος, πατέρας της Καλλιπάτειρας.

ΑΚΟΝΤΙΟ

Αγώνισμα που επίσης αναφέρεται στον Όμηρο και προέρχεται από τον πόλεμο και το κυνήγι. Δύο ήταν τα είδη του ακοντισμού: ο εκηβόλος, δηλαδή βολή του ακοντίου σε μήκος, και ο στοχαστικός, δηλαδή βολή σε προκαθορισμένο στόχο. Στην Ολυμπία αγώνισμα του πεντάθλου αποτελούσε ο εκήβολος ακοντισμός.

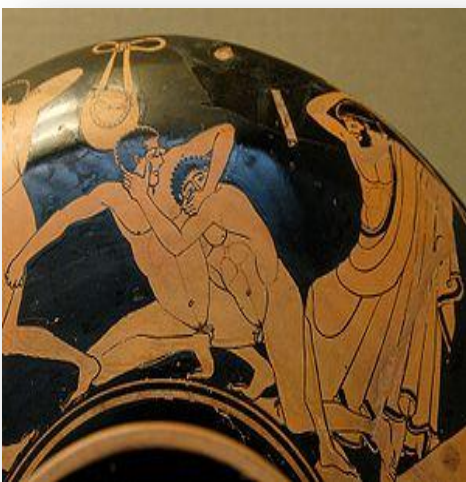
Το ακόντιο ήταν ένα μακρύ ξύλινο κοντάρι μήκους 1,50-2 μ., με μυτερή

την άκρη του, χωρίς μεταλλική αιχμή και πιο ελαφρύ από το πολεμικό. Ακόντια με αιχμή χρησιμοποιούσαν στο στοχαστικό ακοντισμό. Μία λουρίδα από δέρμα, η λεγόμενη αγκύλη, μήκους 0,40 μ. σχημάτιζε θηλειά στο κέντρο βάρους του ακοντίου. Στη θηλειά αυτή ο αθλητής περνούσε το δείκτη και το μέσο δάκτυλο του χεριού. Στα υπόλοιπα η τεχνική ρίψης του ακοντίου δεν διέφερε από τη σημερινή.

ΠΑΓΚΡΑΤΙΟ

Από τα πιο θεαματικά αγωνίσματα το παγκράτιο ήταν συνδυασμός πυγμής και πάλης. Η παράδοση αναφέρει ότι πρώτος ο Θησέας συνδύασε πάλη και πυγμή για να σκοτώσει το Μινώταυρο. Στην Ολυμπία εισάγεται στη 33η Ολυμπιάδα (648 π. Χ.). Το αγώνισμα διακρινόταν στο άνω ή ορθοστάνην παγκράτιο (όταν οι αθλητές αγωνίζονταν όρθιοι) και στο κάτω παγκράτιο (όταν οι αντίπαλοι έπεφταν και συνέχιζαν κάτω). Στην προπόνηση οι αθλητές

χρησιμοποιούσαν συνήθως το ορθοστάνην, ενώ στους αγώνες το κάτω παγκράτιο. Οι παγκρατιαστές έπρεπε να συνδυάζουν ταυτόχρονα τα προσόντα των παλαιστών και των πυγμάχων, ενώ το αγώνισμα είχε αυστηρούς κανόνες τους οποίους έπρεπε να ακολουθούν. Τα ονόματα μεγάλων παγκρατιαστών που διασώθηκαν από τις αρχαίες πηγές είναι του Λύγδαμι του Συρακουσίου (πρώτου Ολυμπιονίκη στο παγκράτιο το 648 π.Χ.), του Ευκλή, του Σώστρατου του Σικυώνιου και άλλων.

ΠΗΓΕΣ:

ΙΔΡΥΜΑ ΜΕΙΖΟΝΟΣ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ

ΟΔΥΣΣΕΥΣ

Υπουργείο Πολιτισμού και Τουρισμού
Οργανισμός Προβολής Ελληνικού Πολιτισμού Α.Ε.

Ancient Greek Cities

<http://www.sikyon.com/index.html>

WIKIPEDIA
The Free Encyclopedia